

Habruta Night Week 74

RESTRICTIONS OF TISHA B'AV

All laws that apply to a mourner apply to Tish'ah b'Av:

Aside from eating and drinking, it is forbidden to wash, anoint oneself, wear leather shoes, engage in marital relations, read from Tanach, learn Mishnah, Talmud, Midrash, Halachot, and Agadot (as Torah gladdens the heart).

Working on Tisha b'AV

Is one allowed to work on Tisha b'av?

Is this labor referring to physical labor, such as construction or even office work?

Does it apply to ladies?

How about having gentiles work on my behalf?

Is it totally permitted to work after midday?

The Gemara discusses other special times when it is customary to abstain from work:
הַעוֹשֶׂה מְלָאכָה — Let us return to the aforementioned Baraisa **itself**, and quote it fully: גּוֹפָא — ONE WHO PERFORMS WORK ON THE EVES OF SABBATHS AND FESTIVALS — **וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת** — AND UPON THE DEPARTURE OF THE SABBATH, **וּבְמוֹצָאֵי יוֹם הַכְּפוּרִים** — AND UPON THE DEPARTURE OF A FESTIVAL AND THE DEPARTURE OF YOM KIPPUR,^[15] **וּבְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם נִדְנוּר** — AND WHEREVER THERE IS THE TRACE OF A TRANSGRESSION — **לֹאֲתוּי תַעֲנִית צִיבּוּר** — **אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה לְעוֹלָם** — which means TO INCLUDE working on A PUBLIC FAST DAY^[16] — **כִּי כִּי יֵשׁ עֲבִירָה** — such a person WILL NEVER SEE A SIGN OF A BLESSING from that labor.^[17]

15. The Baraisa speaks of places that have adopted the custom of extending the holiness of these days by abstaining from work even after the day has concluded (*Rashi*; see *Melo HaRo'im*; see also *Meiri*). This practice involves waiting until after the Saturday-night or post-festival Maariv service has been recited before doing work (*Tosafos* et al., citing *Yerushalmi*). See also *Meiri*.

See *Ritva* for a discussion of which labors are proscribed by this custom. See *Dvar Shmuel*, who discusses if the Baraisa speaks of before or after Havdalah. See also *Chidushei HaGriz on Rambam, Hil. Shabbos* 29:5.

16. The Baraisa refers specifically to the latter series of fasts decreed in times of drought [see *Taanis* 12b] (*Rashi, Rabbeinu David*; cf. *Hagahos HaGra*, who emends the Gemara to read “to include Tishah B’Av”). Alternatively, the custom was to abstain from work on all fasts at the time of prayer, as long as the special prayers and supplications were being recited (*Ran, Meiri*).

17. See *Pri Chadash, Orach Chaim* 496 §18, for a wide-ranging discussion of the degree to which those activities that “will never see a sign of a blessing” are prohibited.

עין משפט נר מצוה

לח א מ'י' פ'ה מ'ת'ל' מע'ת'ת
ה'ל' ס'מ'ג ט'פ'ן ג טו'ט'
ח'ח ס'י ח'ק'נ'ר ט'ט'ף כ'כ:
ל'ט ב מ'י' ש'ס טו'ט'ט' ש'ס
ט'ט'ף כ'ד:
ט ג ד טו'ט'ט' ש'ס ט'ט'ף
כ'ה:
מ'א ה מ'י' פ'ה מ'ת'ל' ח'ג'ל
מ'ל'כ'ת' סו'ר י'ד' ס'ימ'ן
ש'פ'ז:

רבינו חננאל

ר' [שטען בן נחמאל] אומר
כל האוכל [שותה כס'] באב
באילו אוכל [שותה כס'] ביום
המפורים. ר' עקיבא אומר
העושה מלאכה כס' באב אינו
רואה סימן ברכה לעולם.
וחכמים אומרים: העושה
מלאכה כס' באב אינו רואה
בשמות ירושלים שנאמר
שמות את ירושלים ויגילו בה
כל אוהביה וטו' כל שאני
מתאבל על ירושלים אינו
רואה בשמחתה. וכל האוכל
כס' באב עליו הכתוב אומר:
ותהי עונותם על עצמותם.
עונותיו חקיקין על עצמותם.
ר' יהודה חזירי בפ'ת
המיוסר ולא הווי' לו חכמים.
[בשמיני] יכול כטו עיירות
ומיניקות ורעובא כהן, שאין
כופין מיטותיהם. ומודין
חכמים לרי יודעה, כופה כל
אדם מיטתו, מי שהוא יכול
לישון על הכרסו. ואומר רבא

ל:

כל העושה מלאכה בתשעה באב אינו רואה סימן ברכה לעולם.
כלומר באותה מלאכה שרגיל לעשות בתשעה באב אינו רואה
סימן ברכה לעולם וחייב אדם לעצור ולמעט בכבודו ובהגלותו שאם
היה רגיל לשכב על שני כרים לא יסכב כי אם על אחד אבל עוצרות

ומניקות אינן חייבות כולי האי
שאדם יכולות להצטער בעלמון
ואוכלין סעודה המפסקת מצעור
יום וכן נמי ביום הכפורים (נמי)
לריך לסעוד מצע"י דחוספת יום
הכפורים מן התורה כדכתיב (ויקרא
ג) מערב ועד ערב וכתב בעלם
היום הזה (שם) אבל מכל מקום אין
לאסור לשתות משאלל סעודה
מפסקת ועדיין היו היום גדול
לגבי דריש כנישתא והוא סעיד אמר
ליה הוא ריש כנישתא סעוד אללי
אמר ליה אכלית ואפסקית אמר לו
לא אשגח עליה אכל מכל עיגול
אשגח עלי דלא לימרון דין גברא
לא אשגח עליה אכל מכל עיגול
פחית ואכל מכל תבשיל ותבשיל חד
פת ושמה מכל חבית חד כסא והכי
הלכתא אם עדיין היום גדול לאחר
שאלל סעודה המפסקת מותר לשתות
אפילו ערב זיה"כ וכל שכן ערב
תשעה באב:

אמור רבא הלכה בתנא דידן ולא
הודו לו חכמים. פירוש

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

בין תנור לכיריים. מקום מנוול שכבית: אינו רואה סימן ברכה.
מאותה מלאכה: כל האוכל בשר ושותה יין בתשעה באב עליו
הכתוב אומר ותהי עונותם על עצמותם. בתשעה באב כלומר

בסעודה המפסיק בה: עוצרות ומניקות. שאין יכולות לשון על גבי
קרקע: ביכול. שאפשר לו: מאי
ציינוהו. כיון דזה מודה לו ביכול
זה מודה לו בשאינו יכול: שאר
מעות. שכבית שאינו שוכב בהן.
ר' יהודה דמחייב במתני' בכפיות
המטה קמחייב נמי ביכול בשאר
מעות ורבען סברי מטתו כופה ולא
שאר מטות וכדמניא גבי אכל:
שניתנו זו לוחות אחרונות. שבי"ז
בתמוז ירד משה מן ההר תחלה
ושיגר את הלוחות ובי"ח טחן את
העגל וזן את הפועשים ועלה
למרום נשקתה שם שמונים יום
ארבעים יום עמד בתפלה דכתיב
(דברים ט) ואתנפל לפני ה' ארבעים
יום וארבעים לילה וארבעים יום
עמד כבדאשונה חסוב מי"ז בתמוז
עד יום הכפורים והוו להו שמונים
יום שנים עשרה שנשתיירו מתמוז
דהוא חסר ושליש דאז ותשעה
ועשרים דאלול הרי אחד ושבעים
ותשעה דתשרי הרי שמונים יום וליל
זאם ואשלים כנגד לילו של י"ז תמוז
דלא הוא בחושבניה דהא נפק ליה
כזר בשעה שעלה השתא הוי להו פ'

מסורת הש"ס

א) [מבכית חן] פסוקים גז',
ב) [מכיל' ונחל'ס] מהפסוקים
דברי ר"ע להבט' ודברי
רשב"י לר"ע' א גש'ט' ט'
ח [בב' ט'] א [בכיל' ונחל'ס]
ליחא תלית ח מ'ת' ג' נדרים
ט. סג'ט'ט' ג' ח [בכ' ח']
ט"ז [בכ' ח'] ח [בכ' ח']
דקאמר ולא הווי', ח [בכ' ח']
ט"ז [בכ' ח'] ח [בכ' ח']
דמי כז יוסף אמר רב נתן יוס
וטו' יו [גיר' מנחך פרוחאית
פ' שמיים וע' לעצ' גת.
וטב'טו פרוחאית ס'ן
ח [גש'ט' ט'] וס'ס ה'ן
פרוסות וכן הוי' [בכ' ח']
ט [ויחש'ט' ח'ט'ט' ס'פ'ט']
ח [בכ' ח'] ח [בכ' ח']
מחש'ט' ח ט' ח'ט'ט' ח'ט' ח'ט'
כפוד'טו'ט' כ"ל

תורה אור השלם

1. שמואל א' א' ירושלם וגילו
בה כל אהבתי שישו אהלי
משוש כל המתאבלים
עליה.
2. ולא ישכבו אבות גבורים
נפלים מערלים אשר ירדו
שאל בכלי מלחמתם ויתנו
את חרבותם תחת
ראשיהם ותהי עונתם על
עצמותם כי חתית גבורים
בארץ חיים.
3. זה הנדר אשר צוה יי'
לכנות צלמטר לאמר לטוב
בעיניהם תהיה לנשים
אך למשפחות מטה אביהם

The Gemara discusses the permissibility of performing work on Tishah B'Av:

מקום שנהגו לעשות מלאכה בט' באב ^[3] — **We learned there in a Mishnah:** — **תנן התם** — **In A PLACE WHERE THEY ARE ACCUSTOMED TO DO WORK ON TISHAH B'AV, עושין — THEY MAY DO it.**
מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין — **In A PLACE WHERE THEY ARE NOT ACCUSTOMED TO DO work, THEY MAY NOT DO it.**
ובכל מקום תלמידי חכמים בטלים — **HOWEVER, IN EVERY PLACE SCHOLARS must remain IDLE.**
רבן שמעון בן גמליאל אומר — **RABBAN SHIMON BEN GAMLIEL SAYS:**
לעולם יעשה כל אדם עצמו בתלמיד חכם — **EACH PERSON SHOULD ALWAYS COMPORT HIMSELF AS A SCHOLAR.**
רבן שמעון בן גמליאל אומר — **This was also taught in a Baraisa:**
רבן שמעון בן גמליאל אומר — **RABBAN SHIMON BEN GAMLIEL SAYS:**
לעולם יעשה אדם עצמו בתלמיד חכם כדי שיתענה — **A PERSON SHOULD ALWAYS COMPORT HIMSELF AS A SCHOLAR and thus refrain from working on Tishah B'Av IN ORDER TO AFFLICT HIMSELF.**^[4]

The Gemara discusses what is in store for those who properly observe Tishah B'Av, and for those who do not:

רבן שמעון בן גמליאל אומר — **RABBAN SHIMON BEN GAMLIEL SAYS:**
כל האוכל ושותה בט' באב — **ANYONE WHO EATS OR DRINKS ON THE NINTH OF AV**
כאילו אוכל ושותה ביום הכיפורים — **is regarded AS THOUGH HE ATE AND DRANK ON YOM KIPPUR.**
כל העושה מלאכה בתשעה באב — **WHOEVER PERFORMS WORK ON TISHAH B'AV**
אינו רואה סימן ברכה לעולם — **WILL NEVER SEE A SIGN OF BLESSING.**^[5]
כל העושה מלאכה בט' באב — **ANYONE WHO PERFORMS WORK ON THE NINTH OF AV**
ואינו מתאבל על ירושלים — **AND DOES NOT MOURN FOR JERUSALEM**
בשמחתה — **WILL NOT WITNESS HER JOY at the time of the Redemption,**
שמחו את ירושלים וגילו בה כל־אהביה שישו אתה משוב כל־המתאבלים ^[6] — **AS IT SAYS:**
עליה — **MAKE GLAD JERUSALEM AND REJOICE WITH HER, ALL THOSE WHO LOVE HER; BE ELATED WITH HER, ALL THOSE WHO MOURN FOR HER.**
כל — **FROM HERE [THE SAGES] SAID:**
כל המתאבל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה — **ALL THOSE WHO MOURN FOR JERUSALEM WILL MERIT TO WITNESS HER JOY,**
ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה — **AND [ALL THOSE] WHO DO NOT MOURN FOR JERUSALEM WILL NOT merit to WITNESS HER JOY.**
תניא נמי הכי — **It was also taught thus in a Baraisa:**
כל האוכל בשר ושותה יין בט' באב — **ANYONE WHO EATS MEAT OR DRINKS WINE ON THE NINTH OF AV,**^[7]
עליו הכתוב אומר — **CONCERNING HIM SCRIPTURE STATES:**
ותהי עונותם על־עצמותם ^[8] — **AND THEIR SINS ARE ON THEIR BONES.**^[9]

תוספות

כלומר באותה מלאכה שרגיל לעשות בתשעה באב אינו רואה סימן ברכה לעולם

Explanation: In the Melachah he normally does on Tish'ah b'Av, he will never see a sign of Berachah.

וחייב אדם לצער ולמעט בכבודו ובהנאותיו שאם היה רגיל לשכב על שני כרים לא ישכב כי אם על אחד

Pesak: One must pain [himself] and reduce his honor and pleasure. If he normally lies on two pillows, he lies on only one.

אבל עוברות ומניקות אינן חייבות כולי האי שאינם יכולות להצטער בעצמן

Distinction: However, nursing or pregnant woman need not do so much, for they cannot pain themselves.

ואוכלין סעודה המפסקת מבעוד יום

Pesak: We eat the Seudah Mafseket while it is still day.

וכן נמי ביום הכפורים צריך לסעוד מבע"י דתוספת יום הכפורים מן התורה.

Also on [Erev] Yom Kipur one must eat while it is still day, for Tosefet Yom Kipur (accepting Kedushat Yom Kipur before night) is mid'Oraita;

כדכתיב (ויקרא כג) מערב ועד ערב וכתיב בעצם היום הזה (שם)

Source: It says "me'Erev Ad Erev", and it says "b'Etzem ha'Yom ha'Zeh" (one must start fasting daytime)

אבל מכל מקום אין לאסור לשתות משאכל סעודה מפסקת ועדיין הוי היום גדול כדמשמע בירושלמי

Pesak: In any case, we do not forbid drinking after eating Seudah Mafseket while much time remains in the day, like the Yerushalmi connotes; *[This is not in our Yerushalmi. Tosfot (Eruvin 41a) who cites Eichah Rabah (3:6)]*

דר' יוסי איקלע לבצרה אכל סעודה מפסקת אתא לגבי דריש כנישתא והוא סעיד אמר ליה ההוא ריש כנישתא סעוד אצלי

R. Yosi went to Batzrah. He ate Seudah Mafseket. He went to the overseer of the Beit ha'Keneset, who was eating. He invited R. Yosi to eat;

אמר ליה אכלית ואפסקית אמר לו אשגח עלי דלא לימרון הדין גברא לא אשגח עליה

R. Yosi said that he already ate and was Mafsik (finished eating before the fast). The overseer said 'heed me, lest people say that you did not heed me.'

אכל מכל עיגול פתית ואכל מכל תבשיל ותבשיל חד פת ושתה מכל חבית חד כסא

R. Yosi ate from every loaf a small piece, from every Tavshil a small amount, and drank one cup from every barrel.

והכי הלכתא אם עדיין היום גדול לאחר שאכל סעודה המפסקת מותר לשתות אפילו ערב יוה"כ וכל שכן ערב תשעה באב.

Conclusion: This is the Halachah. If much time remains in the day after he ate Seudah Mafseket, he may drink, even on Erev Yom Kipur, and all the more so on Erev Tish'ah b'Av.

בית יוסף סימן תקנד

כתב הרשב"א בתשובה (סי' תקנ"א) ולענין פרקמטיא שאמרת' אם מותר בט"ב מסתברא שהכל תלוי במנהג ואם הוא מקום שנהגו שלא לעשות בודאי נראה שאסור בפרקמטי' להרויח ולהשתכר אבל במקום שנהגו לעשות מלאכה נראה שמותר אלא שממעט שאפי' משנכנס אב ממעטין מלישא וליתן ומלאכת האבד מסתברא שמותר כדרך שאמרו בחש"מ עכ"ל :

The Rashba wrote in the Teshuvah and regarding the business I said if it is permissible on TB it turns out that everything depends on the custom. If labor is prohibited then business is prohibited. If labor is allowed, business would be allowed. If one is to lose money there is no question it is permitted.

Maran:

64 באר הגולה

הלכות תשעה באב סימן תקנד

מי שאומר שלא ילך ויטיל בשוק, כדי שלא יבוא לידי שחוק וקלות וזהו תול: כב [*] *מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין. *במקום שנהגו שלא לעשות (י"ז) (מג) אין עושין, ובכל מקום הלכתי חכמים בטלים, וכל הרוצה לעשות עצמו חלמיר חכם לענין זה (מר) עושה. (מה) ואפילו במקום שנהגו שלא לעשות, (מר) *על-ידי אינו-יהודי אפילו בביתו. ופרקמטיא להרויח ולהשתכר, *במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה אסור, ובמקום שנהגו לעשות מותר אלא שממעט, שאפילו משנכנס אב ממעטין מלישא ולתן: הגה ולא נהגו באסור מלאכה כי אם עד הצות (פוסקים), ונהגו להחמיר עד חצות בכל מלאכה שיש בה שהי קצת אפילו טעשה הריט, אבל דבר שאין בה שהי, כגון הרלקת גרות או קשירה וכיוצא, סתת. ולחלב הפרות, טוב לעשות על-ידי אינו-יהודי (מר) *אם אפשר (י"ט) באינו-יהודי: כג יומלאכת (טח) *דבר (יט) האבד מותר, בדרך שאמרו בחלו של מועד: כד (טט) *כל העושה (כ) (כ) מלאכה בתשעה באב אינו רואה סימן ברכה (ג) מאותה מלאכה: כה (נא) *כל האוכל ושותה בתשעה באב אינו רואה בשמחת ירושלים, וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. *כל האוכל בשר או שותה יין בשעורה הספסוקה, עליו הכתוב אמר ויתחי עונתם על עצמותם:

1. Some have the custom to work, others have the custom not to work on Tisha b'av.
2. Rabbinial figures don't work and anyone who chooses to do so
3. One may have work done by a gentile
4. Even office work is prohibited on Tisha b'av
5. There are those that are lenient after midday.
6. Work that if not done will lose on principal may be done
7. Anyone who works on Tisha b'av will not see blessings from that work.
8. Anyone who eats and drinks on Tisha b'av will not merit the joy of Jerusalem being rebuilt. Anyone who mourns properly will see Jerusalem being rebuilt.
9. Do not eat meat or drink wine for seuda hamafsaket.

זקני: **כב** (מג) אין עושין כדי שלא יסיתו דעתם סתאבלות. ומשעם זה (מט) גם כלילה אסור במלאכה, דהא גם כלילה מחויב להתאבל, סיהו, כל מלאכה שאין בה שהי' שרי, דאין ססית דעתו בקף: (מד) עושה. ולא מחויב מיתורא, דהרואה אומר דמניעתו מכלאכה הוא ספרי שלא נודע לו מה לעשות: (מה) ואפילו במקום שצדקו שלא לעשות. כגון במדענות: (מו) מותר על ידי עמו"מ. אכן

לקנות כגון, דאנשא סלקא, אסור (נ) אפילו על ידי גבירים: (מו) אם אפסר בנקרי. ואם אי אפסר בנקרי, מותר לעשותה בעצמו כמו בחליטופר (ס"א). וצ"ע בבאור הנ"ל שפעור להקל תמיד על ידי ישראל בעצמו: **כג** (מח) דבר האבד מותר. אם נרד או שירות באים, (נח) מותר לקנות מהם על ידי גביר"מ ואכל לא על ידי עצמו, דמסית דעתו סתאבלות אפילו קדם חצות, וכל שכן למחר, דהרי דבר האבד, כמו שכתוב בירדה דעה סימן שס קצ"ח ו' לענן אכל: **כד** (מט) כל העושה מלאכה וכו'. הינו אפילו (נג) במקום שצדקו לעשות, ואפילו לאחר חצות, ומשעם סתאבלות, דוקא כשעובד עצמו למלאכה ומסית דעתו סתאבלות. וצ"ע ויתן אחר חצות (נז) לא ימשך בעסקיו כדי שלא יסיתו דעתו מן האבלות: (נ) מאותה מלאכה. כלומר, מאותן (נד) מעות שמנדיח מאותה מלאכה: **כה** (נא) כל האוכל ושותה וכו'. אפילו (נח) מעברת או מניקה או שארי אנשים שהם חלשים בטבען (ט) ומצטערים סתאבלות [אם לא סי שהוא חולה באמת, וברלגיל בסעוף ו' וצ"ע שם בהנה"ה]. וכדאי הוא בית אלהינו להצטר על חרצו על ידי פנים יום אחד בשנה:

A trade show or a caravan selling who may be leaving, one should purchase with a gentile not himself.
All the more so to sell. Since we don't want one to lose focus on the mourning.

Even after Hatzot one should not go into full work mode as it is still תשעה באב

י. מקום שנהגו לעשות **מלאכה בתשעה באב**, עושים. ומקום שנהגו שלא לעשות **מלאכה בתשעה באב**, אין עושים, ומנהג ישראל בכל מקום אשר שמענו שמעם שלא לעשות **מלאכה בתשעה באב**. וכל העושה **מלאכה** שלא בהיתר בתשעה באב אינו רואה סימן ברכה מאותה **מלאכה**. ואם הוא עני שאין לו מה לאכול לערב, מותר לו לעשות **מלאכה** בצנעא בתשעה באב, ולא יתפרנס מן הצדקה. וילקוט יוסף על המועדים עמוד תקפא.

יא. מותר למכור מצרכי מזון מכולת וירקות במשך כל היום, אבל שאר פרקמטיא יש להחמיר. ויש מתירין לאחר חצות. (שם).

יב. מלאכת דבר האבד מותר בתשעה באב כדרך שהתירו בחול המועד. (ש"ע סי' תקנ"ד סעיף כג).
יג. מותר לחלוב את הבהמה בתשעה באב, מפני שהיא מלאכת דבר האבד. והליכות עולם חלק ב' עמוד קנד.

The custom is to refrain until midday from any time-consuming work that diverts one from mourning. In a case of financial loss, consult a competent rabbi.

אור לציון

יד. **שאלה**. האם מותר להדיח כלים בתשעה באב.
תשובה. כלים שצריכים להם כעת, כגון לצורך אכילת ילדים, מותר להדיחם במשך כל היום. אבל כלים שאינם צריכים כעת, אין להדיחם אלא מחצות היום ואילך.

יד. כשם שהכנת צרכי סעודה אין מכינים אלא מחצות היום, וכמבואר בשו"ע בסימן תקנ"ט סעיף י' שכן נהגו, הוא הדין שאין להדיח כלים אלא מחצות היום ואילך. וטעם הדבר, משום שלא יסיח דעתו מהאבילות, וכמ"ש בבאה"ל שם ד"ה עד לאחר חצות בשם הלבוש. ואף כשחל ת"ב במוצאי שבת לא ידיח את הכלים אלא אחר חצות. ורק אם יש לו הפסד מכך, מותר להדיחם, וכדמצינו בכיוצא בזה, שההולך לשמור פירותיו עובר במים עד צוארו ואינו חושש. ומשום הפסד, כמבואר בשו"ע בסימן תקנ"ד סעיף י"ג ובמג"א ס"ק י"ד. ורק כלים שצריך אותם כעת, וכגון להאכיל לילדים, מותר להדיחם. ואם משתמש בכפפות גומי עדיף טפי. (וראה במג"א בסימן תרט"ז ס"ק א').